Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 1060

	HANOI: [illegible]	HANOI: Người đem đến nhà	HANOI: Gửi số giây thép	Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Ai-lao	Nam-kỳ, Đại-Pháp và các thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm. .	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và Các công-sở	»	8.00	3.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

4e page: *Une seule insertion. . . .* 0$30 le c/m
Par contrat annuel Par centimètre et par insertion. . . . . . . 0$18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Đừng vội cười người Ấn-độ

Vừa rồi ở thành phố Hà nội ta có xẩy ra một cái bi-kịch đáng thương đáng bỉ là có một chú Ấn-độ với một chú Ấn-độ vốn người cùng nòi cùng nước dắt-díu nhau sang trú ngụ ở đất mình mà tìm phương sinh-lý, quê xa đất lạ, có cái tình nghị quan-hệ với nhau rất mật thiết, sống cùng nhau gởi thịt, mà chết cùng nhau gởi xương. vậy mà không rõ vì một sự cỏ-cát gì mà đến nỗi đâm nhau chí mạng, đến nỗi phiền đến lính cảnh-sát ta phải can-thiệp, nhà thương ta phải săn sóc thuốc thang, bêu điều ở trên cửa miệng người ta ai cũng nói người cùng nòi cùng nước mà tương tàn tương hại nhau làm gì. Cái câu chuyện đó lọt vào trong lỗ tai ta, theo cái mệnh-lệnh của lương-tâm ta nhất thời xúc phát nó truyền bảo ta; ta cũng biết ngay rằng người cùng nòi cùng nước phải có bụng yêu nhau không nên thù khích nhau, chia rẽ nhau, chứ đừng nói lại còn đến tàn hại nhau nữa; ta trông cái gương xấu của hai chú Ấn-độ đó cũng lấy làm gớm mà kinh tâm, không khỏi ta cũng phóng khẩu mà nhiếc người ta là dại, là hèn, là cái giống « Anh nô » đáng kiếp. Song, nói đi còn có nghĩ lại, tục-ngữ ta chẳng từng đã có một câu cảnh ngữ: cười người chớ có cười lâu, cười người hôm trước hôm sau người cười, là cái câu rất thâm-trầm, rất lý-thú dạy ta đây ư? Ta cười hai chú Ấn-độ đó mà ta thử tự hỏi ta, ta đã thật biết ái chủng ái quần hay chưa? ta đã thật có cái lòng đoàn-thể vững bền khăng khít hay chưa? trong một nòi một nước ta đã khỏi có cái thói xấu chỉ chực những miếng gươm dao mộc mác cùng nhau hay chưa? Phát ra mấy câu hỏi ấy, ta tưởng dù có tự-ái đến đâu cũng không sao mạo-muội mà dám nhận câu rằng ta thật đã có cái bụng vong tư cấp công bỏ hết cái quyền lợi đảng phái riêng mà hiệp sức đồng lòng để chi-trì cái vận mệnh nước nhà đương nguy mà yên, đương suy mà thịnh như người Đại-Pháp, ta thật đã có cái sức đoàn kết rất mạnh, có nhiệt thành, có nghị-lực, có kỷ-luật, có qui-tắc, hễ ở đâu có đến ba người trở lên, cầm chắc được lá quốc-kỳ ở đây thì chỗ ấy nghiễm nhiên thành hẳn một cái quốc thổ như người Đại Anh; ta thật đã có cái tình tương ái tương trợ, đem nhau đi khắp chân trời góc bể, không quốc kỳ bảo-hộ, không lính sự trông nom mà đến đâu cũng có hội-quán, có thương đoàn, tư-cấp bênh vực cho nhau, liên lạc thanh khí cùng nhau, gây dựng nên biết bao nhiêu công cuộc lớn-lao, nào công ti diêm, nào công ti sợi, nào nhà máy xay lúa, nào nhà máy thuốc da, nào tàu khói chạy khắp các ngả sông, nào cửa hàng mở cùng các thành-phố, đến cả nhà thương, trường học, thư-viện, báo quán cũng lập nên được nhan nhản, duy trì được thật vững mà khoáng trương được thật lớn ở ngay trong xứ mình là nơi họ phiêu-lưu ký ngụ như người Trung-hoa. Ta quả chưa được thế; ta phải chịu thú rằng ta còn hãm hại nhau vì một chút hư vinh, ta còn cắt cẳng nhau về một điều lợi mọn, một chuyện bất bình nhỏ mà kiện cáo nhau đến bại sản khuynh gia, một mồi kiếm ăn xằng mà dành dật nhau đến táng danh bại tiết, kẻ đắc chí hết sức bới lông tìm vết mà trả hờn báo oán cho bõ lúc hàn-vi, kẻ túng nước giở trò giá họa vu oan mà yên thưởng cầu công để phỉ nguyền phú quí, thậm chí vì cái thế-lực kim tiền mà đến nỗi lìa anh hại vợ, vì cái bước thang lợi lộc mà đến nỗi phản bạn lừa thầy; ấy là chưa kể tới cái chuyện xẩy ra hàng ngày, chỗ này giết nhau, chỗ kia chém nhau như chú Ấn-độ với chú Ấn-độ này còn có bút mực nào mà tả cho xiết được. Trông người mà ngẫm.... Ai cười mình mà mình cười mấy người Ấn-độ ấy, chẳng ngượng mồm mà thẹn bụng lắm sao?

Than ôi! Một con ngựa đau, cả tàu không ăn cỏ; một con khỉ ốm, cả bầy đều rên la; cái nghĩa giống nòi, đến loài vật cũng còn có tâm-can như thế; giống người đứng trên bậc nhất trong cái thang muôn vật, mà đối với kẻ cùng nòi cùng giống nỡ nào lại tương tàn tương hại cho đang! Người cùng nòi cùng giống mà tương tàn tương hại nhau thì chẳng kèo vạch bụng cho người xem lưng để thiên-hạ khinh miệt rằng những giống người như thế là giống người hèn mạt xấu xa; trong một nòi một nước mà chỉ chực những miếng gươm dao mộc mạc cùng nhau thì còn hòng gì có cái sức đoàn kết đủ chống chọi với ngoài, đũa bẻ từng cái, tre lìa từng cây, kết cục đàn giống một ngày một yếu, nước một ngày một suy mà theo cái công-lệ thiên diễn tất đào thải có ngày, không sao chen vai thích cánh được cùng người mà cùng hưởng cái hạnh phúc sinh-tồn trên mặt đất nữa. Huống chi sinh vào một cái nước người còn hiếm của còn kiếm ở giữa thời-đại năm châu đấu trí, sáu giống đua tài như nước Nam mình bây giờ, muốn gây nên cái quần-lực kiên cố để mong theo đuổi kịp người, lại càng cần phải có cái lòng thành tương ái tương trợ nhau lắm mới được. Những nỗi thảm thương về cái chuyện tương tàn tương hại nhau mà ta thuật ra đó, xin ai có tật nên biết dật mình. Ta đừng vội cười người Ấn-độ, ta hãy bảo nhau ai nấy đều tâm tâm niệm niệm một câu phong rao hay chí-lý của các cụ ta đời trước rằng: Nhiễu điều bọc lấy giá gương, người trong một nước thì thương nhau cùng.

T. H,

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 20 Juin 1923

Pháp với Áo

Nước Pháp và nước Áo đã ký với nhau một bản giao ước thương-mại.

Việc tàu Vĩnh-long bị cháy

Tin Toulon. — Về việc tàu Vĩnh-long bị cháy, đại-tá Deframont, và người lính Levighi được trắng án. Còn người lính thủy Bert bị án sáu tháng tội giam.

Paris, ngày 28 Juin 1923

Việc trong các hạt trú binh

Người Đức đến khêu sự với người đồng-bang làm việc trong các mỏ. Lính Pháp bèn hô hiệu rồi bắn chết một người.

Kỹ-nghệ nước Đức lại thêm nguy ngập. Trong 74 xưởng đúc sắt, chỉ có 26 xưởng làm việc mà thôi.

Vua nước Bỉ bị thương

Vua nước Bỉ ngã ngựa gẫy xương gẫy cổ tay.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 23 và 24 Juin 1923

Tại Thứ-dân nghị-viện

Thứ-dân nghị viện ưng chuẩn bản dự-thảo luật-pháp nói về việc các sở Thương-chính tại đường cương-giới hạt sông Sarre về quyền nước Đức, theo như các điều khoản trong tờ hòa nghị Versailles

Trong khi nghị viện nghị luận mọi việc, M. Le Trocquer thượng-thư bộ Công-tác có nhắc lại rằng việc đình-công mới rồi đã xẩy ra sau khi các chủ mỏ và thợ thuyền trong hạt sông Sarre ký hợp-đồng với nhau, và những phương-sách của các quan chức nghị-định thi-hành là cốt để bảo-hộ sự tự-do lao-động và từ khi việc đình-công giải-quyết xong, thì các phương sách ấy đã bãi đi.

M. Le Nail có nói từ khi đem tiền-tệ của Pháp vào trong hạt sông Sarre, thì nhân dân trong hạt ấy cũng được hưởng một nền kinh-tế như người Pháp.

Tại Nguyên-lão nghị-viện

Nguyên-lão nghị-viện đã ưng-chuẩn khoản chi-tiêu trong hạt Đông-âu. là hai trăm hai mươi triệu quan theo như bản tờ trình của hội-đồng Tài chính. Nghị viện cũng đã ưng-chuẩn các khoản chi-tiêu về bộ chiến-tranh, bộ Thương-mại, bộ Lao-động và bộ Công-tác.

Một cuộc bay

Các báo nói rằng viên trung-úy Pháp tên là de Payer định đến mùa hạ này thì sẽ cưỡi tàu bay đến Bắc-cực.

Cuộc hội-nghị giảng hòa Đông âu

Ngày hôm thứ sáu, cái vấn-đề trái khoản nước Thổ không thay đổi chút nào. Hội-đồng Kinh-tế do M. Montagna chủ tọa đã xem xét các vấn đề nhỏ và định nay mai xét đến các điều khoản kinh-tế trong bản hòa-nghị. và các điều khoản trong bản giao-ước thương-mại của nước Thổ và các nước dự cuộc hội-đồng Giảng-hòa.

Sáng hôm thứ bảy, viên đại-biểu nước Anh là M. Humbold có hội nghị với các viên đại-biểu nước Pháp và nước Ý.

— Việc nước Đức

Về việc tòa án-binh kết án viên kỹ-sư George phải xử-tử, mà tòa án thượng thẩm đã chuẩn y, người Đức bịa đặt ra nhiều điều; như là nói rằng viên kỹ sư Georges vì các quan tòa bức bách mà phải thú nhận.

Báo Frammfurter Zeitung và báo Rhinischevolks Zeitung có nói: viên kỹ sư Georges công bố trước mặt một người thân-thích, và một người mục-sư rằng tự ý mình thú nhận đã làm cái tội mà viên ấy bị kết án chứ không có bị ai bức bách cả.

Tại Sickingmuble (hạt sông Rhur) một bọn lính nước Bỉ đi tuần hỏi căn cước hai người Đức, thì bị hai người ấy công-kích. Một người cai và một người lính Bỉ bị giết, và một người lính bị thương.

Nước Đức với cái vấn đề bồi khoản

Báo *Intransigeant* có nói các điều kiện của chánh-phủ nước Đức công bố hôm thứ sáu mới rồi, chắc Đồng minh Liệt-quốc cũng không có thể chuẩn-y được.

Thực thế, cứ như những điều kiện ấy, chánh phủ nước Đức không ưng nhường quyền cho Đồng minh quản-lý các đường hỏa-xa trong hạt sông Rhur và đổi việc giám thị chuyên-môn ra làm việc liệt-quốc trú-binh.

Báo *Intransigeant* nói rằng nước Đức đòi rằng Đồng-minh rút quân ở hạt sông Rhur, và giải phóng những người bị tống giam, rồi hai bên mới sẽ điều đình với nhau, điều ấy thực là vô lý.

Một cuộc đấu-xảo ở Brésil

Trong các giải thưởng phân phát tại cuộc đấu-xảo Rio de Janeiro mới rồi, 771 giải về nước Pháp, 300 giải về nước Ý, 232 giải về nước Bỉ, 246 giải về nước Hoa-kỳ, 144 giải về nước Anh.

Cavite ngày 21 Juin 1923

Việc trong các hạt trú binh

Tin Berlin. — Có tin ở Francfort nói rằng trong khi chuyến xe hỏa Paris-Mayence trượt bánh mới rồi, một vị thống-chế nước Pháp bị thương nhẹ và hai viên quan võ cùng đi với ngài thì chết.

HÀI ĐÀM

Sửa lại truyện Kiều

III

Tiểu-thư kia, nổi danh tài sắc, đã đóng một vai Kiều-nhi trong xóm Bình-khang. Nhà có hát hát ai? hát các quan! Các ngài bắt nàng tập Kiều bấm chơi một câu mà trong câu phải có chữ « *Quan* » Nàng nghĩ một chút, rồi nói: Xin phép các quan cho đổi khác trong truyện một chữ.

— Ừ! cho phép! Hãy thử đọc nghe nào!

Nàng đọc:

« *Lại đây xem lại cho gần,*
« *Thân này hồ dễ mấy lần gặp tiên.*
« *Lạ gì những thói quan VIÊN* ».

Các quan cho được. Bấy giờ rượu đã ngà ngà say, mỗi quan cao hứng đọc một câu.

Quan Hàn:

« *Tình nhân lại gặp tình-nhân,*
« *Tiền trăm lại cứ nguyên ngân phát hoàn.*
« *Lạ gì những thói quan HÀN* ».

Quan Tham:

« *Vì ai ngăn đón gió đông,*
« *Bấy lâu nay một chút lòng chưa cam.*
« *Lạ gì những thói quan THAM* ».

Quan Huyện:

« *Người đâu gặp gỡ làm chi,*
« *Thân còn chẳng tiếc, tiếc gì đến duyên*
« *Lạ gì những thói quan HUYỆN* ».

Ba quan.... lớn cũng xúm lại cưỡng bách nàng phải đọc tiếp theo câu bấm của nàng vừa rồi: « *Lạ gì những thói quan VIÊN* ...» còn gì nữa, đọc mau!

— *Mau lên!*
— *A-lê, vít!*
— *Hỏa tốc, thượng thượng khẩn!*

Nàng đọc:

« *Lạ gì những thói quan VIÊN,*
« *Cho nhau quyền Tái-sinh-duyên lại trừ!* »

Hi-đình, Nguyễn-văn-Tôi.

Một sự phát-hiện kinh-thiên động-địa về khảo-cổ-học (1)

(*Tiếp theo*)

Cái hoàng-lăng ấy là lăng vua Tutankhamen Ai-cập (Có người viết là Tout-Ankh-Amon) đời xưa về triều vua thứ mười tám Ai-cập. Triều vua thứ mười tám là kể vào cái thời-đại hoàng-kim của vương-quốc Ai-cập. Vua Tutankhamen là rể vua Amenhotep IV, vua này có tiếng trong lịch-sử về sự cải-cách tôn giáo, không có con, lập rể kế-thống. Vua Tutankhamen lên ngôi vào khoảng năm 1358 trước kỷ-nguyên; cứ những đồ vật phát hiện được ở trong mộ mà khảo sát ra thì lúc vua lên ngôi đại khái mới chừng mười ba, mười bốn tuổi, ở ngôi vài năm thì băng-hà ngay, những đồ đạc quần áo trong mộ vua so với của người thành nhân dùng, cái gì cũng ngắn nhỏ cả, đủ biết lúc vua chết vẫn còn là một cậu nhỏ mười sáu, mười bảy tuổi trở lại mà thôi; đáng chừng vua không phải là một vị quốc-vương trọng-yếu lắm trong lịch-sử nên trộm cướp không thiết đào bới mộ vua; nhân thế mà một nơi bảo-tàng tuyệt-thế còn lưu tồn được đến ngày nay.

Sau khi ông Carter đã phát-hiện cái đường thông vào lăng-tẩm, chỗ cửa vào đó là một giải hè mười tám bậc đá, xuống khỏi cái hè là lần cửa lăng thứ nhất, phá cửa vào thấy có một gian nhà nhỏ, trong nhà không vật gì khác, chỉ có mấy mảnh đồ sứ đã vỡ tan, đáng chừng có khi nào trộm cướp đã vào tới cái nhà ấy nhưng không biết ở trong còn có bảo tàng nữa, nên lại trở ra, qua khỏi cái nhà nhỏ ấy rồi phá một lần cửa nữa vào thì phát hiện một gian nhà lớn, đó là cái nhà thứ nhất chứa những đồ châu-bảo, phía tây cái nhà ấy lại có cái nhà thứ hai, cái nhà này thì hiện nay cũng chưa tra kiểm hết; ở phía bắc cái nhà thứ nhất qua lần cửa thì là tẩm-cung giữa để bộ quan-tài, bốn xung quanh bọc ba lần vách thật dày, cửa cung mở về hướng đông phía đông cung thì là thần-điện, thờ bốn vị đại nữ-thần Ai-cập, thần điện với tẩm cung đứng đối nhau, trong điện cũng bày liệt những đồ châu bảo.

Ông Carter phát hiện tới chỗ ấy rồi liền phát điện mời bá-tước đến, đồng thời lại triệu tập hết các nhà Ai-cập học trứ-danh lại cùng giúp việc khảo-nghiệm, chỉnh-lý, vận tải và bảo-tồn các cổ vật trong mộ. một nhà khảo cổ-học có tiếng là ông giáo Breasted tức là người năm trước đã phát hiện được cái mộ vua Amentrotep VI, khi bước tới cái nhà thứ hai trong mộ này liền nức nở khen ngợi nói « cái tráng-quan thế này ta sinh bình có dễ không bao giờ mong tưởng tới.....

Cứ những khí-vật đây, thật là xưa nay trong phái học khảo-cổ chúng ta chưa từng bao giờ có phát hiện được, bất-kỳ cái gì, mỗi cái đều có thể đại biểu cái đẹp và cái tinh-tế tuyệt đỉnh của nghệ thuật Ai-cập phát triển ra về thời-đại vương-quốc mà trong ý-tưởng chúng ta không bình-dung được đến thế bao giờ ».

Cứ những lời báo-cáo gần đây, chỉ mới có cái cổ vật trong một khoảng bên ngoài nhà khoát ước mười tám thước, dài ước ba mươi thước là chỉnh lý xong, cộng được thứ vật-phẩm lớn 150 cái, hợp với cả các cái vật-phẩm nhỏ ước có tới một trăm vạn, nếu hỗ-giá ra ít nhất cũng là một ngàn vạn đồng vàng Mỹ, còn ở chỗ tẩm cung di-hài vua hiện thời chưa đả-động tí gì, những đồ châu báu mai táng trong đó nhất định có phần phong-phú hơn, Theo lời phóng-sự của một viên phóng sự nhà báo Thái-ngô-sĩ thì trong các đồ đã chỉnh-lý xong đó qui nhất là có ba bộ giường, toàn mạ vàng hết cả, cái nét chạm đầu con yêu-tinh (typhon) đẹp-đẽ lạ thường, trong giường giải kín các thứ bảo-thạch, mấy cái giường cũng chạm trổ tinh tế lạ thường, có một cái đựng đầy các thứ linh-tinh đồ thường dùng trong nhà ước tới trên một vạn thứ, và một cỗ ngự-ỷ vàng khảm kín những ngọc thạch ngũ sắc, trong ngự ỷ có pho tượng vua cùng vương-hậu; ngoài mấy thứ quí nhất đó lại có bức tượng vua dùng chất địa lịch-thanh chế thành cao lớn như người sống, lại có một cái xe lớn 4 bánh chu vi đều khảm bảo-thạch, trong xếp đầy những vàng bạc, áo bào, nhạc-khí đồ quân dụng và các lọ sứ dị-dạng người ta chưa thấy qua bao giờ, thứ nước hoa đựng trong lọ từ ba ngàn ba trăm trước đến bây giờ vẫn còn thơm tho sực lên mũi, lại có một cái rương chứa đầy những tờ lá sách, văn tự trong ấy toàn là những văn-tự các nhà khảo-cổ chưa từng qua mắt, lại có nhiều thực-phẩm như vịt, ngỗng, dê, trâu v, v, đều chế theo cách nãi-mộc-y để cung sự ẩn dùng cho vua sau khi chết, các thứ đồ phi mạ vàng thì khảm ngà hay khảm bảo thạch, có một cái áo bào mà gần đến ba ngàn 600 hạt vàng.

(*Còn nữa*). X. dịch thuật.

(1) Xem số báo ngày 18 Juin 1923.

Phát phần thưởng

Hồi 9 giờ sáng ngày hôm chủ-nhật 24 Juin, trường Công-ích đã phát phần thưởng cho học-trò tại nhà trường ở Bạch-mai.

Ở cổng trường kết hoa kéo cờ trang trọng lắm, khi thân-hào trong thành phố và các hội-viên hội Công-ích an tọa, quan huyện Đỗ-Thận là hội-trưởng đứng lên cảm ơn các ông không ngại mưa gió mà đến chứng kiến ngày lễ phát phần thưởng này và ông cảm ơn ban trị-sự đã nhiệt-thành giúp mọi công việc. Ông phó-hội-trưởng Trương-qui-Bình đọc bài sau này khuyên-nhủ học-trò:

Các nam nữ học-sinh.

Trong một năm, các học-sinh chuyên cần học hành, hôm nay được trông thấy sách vở của các nhà yêu trẻ đã gửi đến cho và của Hội « Công-ích » thời trong lòng vui vẻ xiết bao. Nhưng trước khi phân phát phần thưởng, tôi nói cho các học-sinh hiểu rõ cái mục-đích sự giáo-dục.

Nhà sư-phạm John Locke có nói rằng: khi người ta đã giữ gìn thân-thể được tráng-kiện, điều cốt-yếu là phải mở mang trí thức để cho nên người biết nghĩa lý ». Con người sở dĩ là chủ muôn vật, ấy vì biết nghĩa lý, biết cương-thường, giữ được trật-tự trong xã-hội. Nếu người ta sinh ra chỉ biết nuôi sống không luyện tập trí-tuệ, thì khác chi muông vật. Cha mẹ ai cũng vậy, sinh con ra không những nuôi nấng con mà thôi, trong lòng lại còn mong cho con sau này nên người hay người giỏi, đủ tư-cách để gánh vác việc đời. Nhưng, cha mẹ phần nhiều bận công này việc khác, không thể dạy bảo con được, bởi vậy phải cho con đến trường để hưởng thụ cái giáo-dục hoàn-hảo. Mục đích sự giáo-dục là mở mang tài-năng của con người. Thầy dạy bảo học-trò để sau này học-trò nhờ có cái phổ-thông giáo-dục ứng-dụng với đời, nên người có ích cho nhà cho nước. Ta ở vào thời-đại văn-minh này cần phải có cái giáo-dục phổ-thông mới sinh-tồn được, mới noi vào con đường tiến-hóa được.

Muốn cho các học-sinh có cái tri-thức thường-thường ngay từ lúc bắt đầu đi học, ta lấy quốc-âm dạy cho các môn học như luân-lý, sử ký, địa-dư, cách-trí, vệ-sinh.

Các học-sinh học sử-ký, biết công lao Tổ-tiên ta đã gây dựng nên cái xã hội ngày nay. Trong lịch-sử ghi chép biết bao nhiêu những bậc vua sáng tôi hiền, anh hùng hào-kiệt, tiếng thơm muôn thuở còn phảng phất bên cạnh tai, cái lòng cảm khích sôi nổi xiết bao. Các học-sinh càng hiểu biết Nam-sử càng đem

lòng yêu-mến tổ-quốc. Mỗi khi đỗ quyền Pháp sử, sẽ tỉnh-phục nước Pháp là một nước thương yêu nhân loại ; vì là một nước yêu nhân-loại, nên nước Pháp đem ngọn đuốc văn-minh chiếu sáng đi đưa dân Nam-Việt vào con đường tiến bộ. Để là một nhà kỹ-nghệ hay là thương-nghiệp, hết luận là đại tư-bản hay là thường thường học trung, ai cũng biết địa dư. Có biết địa dư mới biết xứ gần xứ xa thế nào, cách giao-thông ra làm sao, ở đâu có thể sản hàng hóa gì. Tuổi xưa là thời-đại bế-quan tỏa cảng không nói đến làm chi, chớ ngày nay buôn bỏ một nhà, không biết địa-dư thời khoáng-trường sao được công nghệ và thương-nghiệp ? Công-trường-giới không khoáng-trường được để xuất cảng sức hóa hạng, thời ta chỉ bỏi buôn đâu cho bán cuối cùng, ta ra nữa là buôn lỉnh này bán lỉnh khác. Nếu phạm-vi công-thương-giới so-hợp như thế, nước mạnh dân giàu sao được ?

Nhờ có khoa-học mà người ta biết được những điều bí-mật của tạo-hóa. Khoa-học mở rộng dân-trí, dân trí có mở mang mới bỏ được những điều mê-tín. Có suy xét mới hiểu được điều huyền-vi của tạo vật, mới thoát-ly được điều mê-tín để làm nguồn trở sự tiến-hóa. Lại như môn học vệ-sinh mà người ta gọi là Lutte-lý khoa về thân-thể dạy ta cách phòng bệnh tật. Con người thân thì yêu đuổi ốm là, thời trí-thức cũng thấy kém. Ta muốn gánh đau với người, tất phải có sức lực mạnh mẽ, trí-khôn kiện-toàn. Hiền-triết đã nói rằng : « Toàn-thể có trăng khỏe, tinh-thần mới hoạt-bát ». Muốn cho thân thể được trăng-kiện, ta phải học vệ-sinh, phải thi-hành cho đúng phép vệ sinh. Môn học chen-rít hóa học bổ ích cho người trong công-giới hay thương-giới. Một nhà hiền-triết trứ-danh nước Anh, Herbert Spencer tiên sinh hay đã làm nghiêm-cứu cho nhân loại được trường cái hạnh-phúc hoàn-hảo nói riêng, « phần nhiều trong công-thương-giới thành bại là có học hay không học khoa-học, người ta có thể sinh-tồn được là phần nhiều nhờ có học một ngành hay nhiều ngành trong khoa-học vậy ». Thật thế. Học tập để theo công-nghệ thương-nghiệp là chuyên học những môn học trong khoa-học về công-giới hay thương-giới. Vật, học khi ra học để khi ra đời biết công việc làm mà mưu-sinh. Khoa học là cần bổ-ích cho nhà nông-gia. Nước Nam-Việt ta vốn là một nông quốc, dân phần nhiều lấy nghề nông làm căn bản. Để trải bao thế-kỷ nghề công của nước nhà không thể tiến-bộ được, là vì nhà nông chỉ biết cần truyền con nối cách làm ruộng của tổ tiên khi dụng không lẽ thay đổi. Đến nay nhà nước bảo-hộ đem môn học canh-tác hóa-học dạy ta để biết tính chất đất hợi phương-pháp dùng các thứ hóa-nông cho rượng mong mỗi ngày thêm phì-nhiêu, đào sông xẻ rãnh để tránh cái nạn hạn-hán. Nếu nhà nông không biết một đôi chút về hóa học, sao sửa đổi được nghề mình cho lần gạo nhiều.

Những môn học trong chương-trình bổ-ích cho đời người như thế. Nhưng mục-đích sự giáo dục không những là luyện tập để nên người tài khéo gánh vác được một công việc ở đời, mà lại còn cần phải đào-tạo những người biết trọng nhân-phẩm cho khỏi mang tiếng là người « Hữu-tài vô-hạnh ». Vì vậy ở học-đường, ta hàng ngày lưu tâm đến môn học luân-lý, hàng ngày ta gắng-luyện những điều hay nhỏ phải để bảo-tồn lấy nền xưa cổ-cũ. Ta dung-hòa lối học mới với lối học cũ cho khỏi xa lạ con đường chính đạo. Sương lúc cái văn-minh vật-chất xô đẩy con người ta vào con đường bần-tiện nỗi bỏn liêm sỉ dần dần mai một, văn-minh tinh-thần chưa mấy ai hấp-thụ được, nếu người đi học không luyện tập cho nên người có tài có đức, thì cái xã-hội sau này khỏi sao mất cả cương-thường đạo-lý ? Những mầm ưu-thời mẫn-thế, hoặc mắt trông thấy, hoặc tai nghe thấy những cái gương đổi-phong bại-tục thường tìm phương-kế ngăn ngừa cái ác phong-hóa nước nhà khỏi trụy lạc. Các học sinh phải lòng tạc dạ những lời giáo-huấn của thầy để biết đường tu-thân xử-thế. Xem đấy đủ biết rằng con người chiếm được địa vị cao hay thấp ở trong xã hội là nhờ có đức-độ, trí đục cao hay thấp.

Lịch lợi về sự học để nói rõ ràng, các học-sinh đã hiểu mục đích sự giáo-dục là luyện tập cho có đủ tư-cách một người trong xã hội sau khi thôi học, đủ có cái văn-bằng hay không cũng nên người có cái giáo-dục pổ thông để gánh vác việc đời một cách xứng đáng. Tôi biết trước rằng không phải thấy thầy ai cũng đỗ được cái văn-bằng đỗ đi kiếm việc, phần ai nấy sẽ giúp đỡ cho mẹ, hoặc việc nông, hoặc việc thương, hoặc việc công. Nước nhà hiện đương cần có những người có học-vấn tri thức để khoáng-trương thực-nghiệp. Nếu các học sinh trở sau người nông phu, không ngoan biết chăn-chỉnh nông nghiệp, người thợ tinh xảo biết chế tạo những thứ hàng tốt đẹp, nhà buôn bán sành sỏi mở mang thương nghiệp, như vậy cũng là rất có ích cho nhà cho nước. Tôi thấy đã nói cho các học-sinh biết chỗ nên quí thiên về khoa-cử, đó là một cái lệnh điểm trong học-giới nước nhà làm cho chậm trễ việc tiến hóa. Phải tùy thì tùy tỉ chọn lấy một nghề cho khỏi là con người bơ-sinh. Nay ta đã biết lợi hại trong hoàn-giới, ta phải tìm thuốc chữa bệnh. Bương bưởi trăm nghề cạnh-tranh kịch-liệt, vun-thêm lợi-lợi, nếu cứ chăm chăm vào con đường khoa-cử, thời gánh đưa sao được với đời ? Một nhà giáo-dục thời nay đã từng nói : việc học mỗi ngày thêm cần đề mà cạnh-tranh ở trên trường sinh-hoạt, mà trường sinh-hoạt mỗi ngày thêm khó khăn.

Cần phải nhau đến cho bọn đầu xanh tuổi trẻ có một nền giáo dục phổ thông để đảm-đương chức-vụ ở trên thế lỉ cho được chu đáo. Không những tuổi mà cốt yếu của sự học là rèn tập cho nên người có tư-cách hoàn toàn ... Thiếu-niên là cái hy-vọng của quốc dân, phải gia công luyện tập để khai-thông trí tuệ, nhu vậy trong tỉ dân sẽ có những người có tài có đức, chen vai thích cánh với người trên trường sinh-hoạt.

Nếu các học-sinh nên nhận những người hoàn toàn tư cách, ấy là không phụ lòng hy-vọng của quốc-dân và làm thỏa lòng của mẹ cùng là các nhà giáo dục.

Khâm hôm nay là ngày hội của các học-sinh, có đông đủ thân-hào và các bạn trong hội Công-ích, tôi khuyên chủ các học-sinh nay lỉnh đại lực nhọc như vậy. Các ngài đến chứng kiến cái công học-hành của các học-sinh trong một năm trường. Các học sinh hôn hở nhận lấy phần thưởng và hết lòng gắng sức là cái lỉm lòng quý hóa của các ngài đã ân cần đến học thiếu-niên học-sinh.

Đoạn hết đến phát phần thưởng cho ngót hai trăm năm nữ học-sinh.

Ông Thận có đãi học-trò một bữa cơm tại trại của ông ở Bạch-mai, và có mời các ông đến dự lễ ăn cơm.

Năm nay, lễ phát phần thưởng được long trọng là vì các thân hào trong thành phố, các ông hộ-viên hội « Công-ích » đã gửi đến cho nhiều sách.

Tiếc rằng tỉ 7 giờ sáng trở đi trời đổ cơn mưa to, nên sự vui giảm một đôi phần.

Trường « Công-ích » cảm ơn các ngài hảo-tâm đã gửi sách đến để thưởng cho học trò. Xin liệt kê phương-danh quí tính như sau này :

M. Ng-v Khoát ; Đào-trọng-Đủ ; Ng-quý Toản ; Ng-đình-Quế ; Phạm-huy-Lục ; Ng-huy-Phan ; Trương-quí-Bính ; Trương-mạnh-Chinh ; Trương-Long ; Hoàng-xuân-Lang Nguyễn-tức-Thắng ; Mạc-đi-h-Tư ; Lê-vă-Phúc ; Đào-v-Sử ; Ngô-vi-Liễn ; Ng-v-Ân ; Trần-thọ-Hạo ; Trịnh-bá-Bích ; Lăng trung-Đỉnh ; Ng-Quản ; Lê-ử-Bí h ; Trần quang-Huyến ; Ng-thế Lộc ; Ng-trường-Thái ; Ng đỗ Mục ; Lâm-văn-Luyện ; Ng-trọng viện, Hoàng-đình-Tạo ; Đỗ-đức-Thuận ; Ng-văn-Cửu ; Đỗ-đình-Lương ; Lê-Toại ; Trần-văn-Ích ; Đỗ đình-Đắc ; Ấn Kỷ ; Ng-v-Tố ; Ng-v-Bích ; Dương-trọng Giáo ; Bồ-văn-Đắc ; Ng-v-Hữu ; Ng-v Huệ ; Ng-v-Quý ; Đỗ xuân-Lộc ; Hoàng-khắc-Huấn ; Ng-văn-Ích ; Ng-văn-Khoan ; Ngô-v'-Lan ; Vương-v Mận ; Ng-như-Phan ; Ng-đình-Sinh ; Nguyễn-Thanh ; Ngô-gia-Lễ ; Nhữ-trọng-Thường ; Lê-đình-Đôn ; Hoàng-mạnh-Ngọc ; Ng Đăng-Thiện ; Công-đình-Tư ; Ng-v-Hoán ; Phạm-hữu Vịnh ; Ngô-tá-Hạ.

Tin sau cùng

VÔ - TUYẾN - ĐIỆN

Việc núi lửa Etna

(Cavite, ngày 22 Juin 1923)

Tin Catane. — Đá nóng chảy ngập nhà ga Cano, lấp mất các đường từ Linguaglossa đến Casiglione. Trên đường sẽ người tị nạn ngôn ngang. Hội Hồng-thập-tự thuốc-thang cho hàng mấy nghìn người trong các thôn xã. Hiện nay có năm dòng đá nóng chảy đến Linguaglossa. Các nhà kỹ-sư đương làm việc đêm ngày để đào hào cho đá nóng chảy đi nơi khác. Bọi lưu-hoàng bay mù mịt.

Bordeaux, ngày 25 Juin 1923

Hai cỉ tục tàu xe-hỏa trượt bánh

Một quả bôm nổ ở gần ga Lanterbourg (bạt sông Rhur). Hai chục tàu trượt bánh. Người vận mày bị thương.

Cái nạn tàu bay

Phi-hành-gia Jean - Cassle, trong buổi chiều tranh mới rồi đã chiếm khôi về việc bay cao, mới ngã tàu bay trong quận Oise. Phi-hành-gia chết, có n người cầm máy bị sưng nhẹ mà thôi.

AI MUỐN MUA

Các thức bàn, ghế, tủ, các đồ dùng trong phòng đọc sách vân vân...

Ai mua xin đến hỏi M. Wilkin là quan nguyên Nam-chánh Hà-thành, cứ buổi chiều từ 3 giờ đến 5 giờ ngày nào cũng được, tại ngõ Vọng-Đức, số 1. 3612

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 24 Juin 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 25

Tin tàu. — Tàu *Odessa* mang thư sang Pháp, đến ngày 28 Juin ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane và Saigon. Thư-từ ở Hanoi sẽ đem sang Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút.

Bữa tiệc đãi quan Toàn-quyền Merlin. — Theo như điện báo Bordeaux thì ngày 20 Juin, hội Thuộc-địa có đặt một tiệc đãi quan Toàn quyền Merlin, do quan Thượng-thư Albert Sarraut chủ tọa. Đáp lại bài diễn-văn của ông hội-trưởng Le Cesne, quan Merlin có tỏ lời cảm tạ các nhân dẫn ông bên Đông-pháp đã hoan-nghênh cái tin bổ ngài sang giữ trọng trách tại đây. Sau khi đã thuật lại những công-nghiệp của các quan Paul Hert, Doumer, Sarraut, Long thì ngài gi ải tỏ đến cái chính-sách của ngài sẽ theo tại Đông-pháp. Trong những công-việc ấy có cái mà ngài sẽ làm thì ngài có kể việc làm xong đường thiết lộ theo giải Đông-pháp, việc lập các đường thiết lộ tại Nam-kỳ, việc xây sang các bải-cảng Saigon, Chợ-lớn và Haiphong, việc dẫn thủy nhập điền tại Nam Bắc Trung-kỳ và Cao-mên, việc giao-thông ở bờ bể với Ai-lao.

Về việc học và việc cần trợ thì ngài sẽ theo cái ý cao-thượng của quan Thượng thư đã nghĩ trước, ngài mong rằng các nhân dẫng Pháp tại xứ này sẽ rộng lực cho, ngài có theo ý ngài mà giải cái chức-trách của quan Toàn-quyền đối với các quan thủ hiến các xứ, các hội đồng và các nhà thương-gia, các nhà đồn điền, các xứ. Ngài có ỗ ý về việc quản trị tài-chính của Đông-pháp một cách rất cẩn thận đặng mà mở mang thêm cho nền kinh-tế và không có làm điều gì là không nghĩ chín cả. Về khoản tiền Đông-pháp tự xin chịu thay cho nước Pháp thì ngài khẳng khoản xin rất cái số chi tiêu về quân-nhu là 30 triệu của hội-đồng Nguyên lão nghị-viện đã định, xuống 15 triệu như ý của Thủ dân nghị-viện.

Sau hết ngài có nói rằng Đông-pháp sau này sẽ thành ra một thị-trường lớn cho các vật-liệu và là cái trung-tâm-điểm cho cái thế lực của nước Pháp và các thuộc-địa tại miền Á-đông và Thái-bình-dương. Quan Thượng-thư cũng đáp lại một bài rất hùng-hồn về sự khai-thác tại thuộc-địa.

Tin đường sá. — Vì trận mưa đêm hôm trước mà đường Bưởi-thắng đi Phủ-lạng-thương và đường Bưởi-thắng đi Bắc-giang qua Đông-lỗ bị ngập nhiều nơi, xe cộ không đi lại được.

Quan Thống-sứ đi nghỉ mát.— Sáng thứ bảy, quan Thống-sứ Monguillot đã đi Đồ-sơn đón gọi phu-nhân đề ngày hôm nay lên nghỉ mát tại Chapa.

Người cai-trị. — Quan phó cai-trị hạng nhất de Possel Deydier, đại-lý Hưng hóa (Phú-thọ) nay đổi về phủ Thống sứ.

Tân-Đà thư-điếm: — Truyện Thế-gian quyển thứ hai đã xuất-bản giá bán 0 $ 20. 3643

Hội chợ Hanoi. — Quan Toàn-quyền đã duyệt y các thể lệ của công ti Hỏa xa Vân-nam về việc tải các hàng hóa đến Hội-chợ Hanoi hoặc ở Hội-chợ Hanoi về các nơi. Thể-lệ ấy như sau này :

Phàm các hàng hóa tải đến Hội-chợ Hanoi hay là ở Hội-chợ về thì công-ti giảm cho 50 °/. (giảm một nửa).

Hễ có giấy của Hội-đồng Hội-chợ Hanoi chứng nhận cho các hàng hóa là đem đến Hội-chợ hoặc ở Hội-chợ về thì các nhà ga sẽ giảm cho một nửa.

Song những vật sau này không được giảm giá là :

1· Các giống vật lớn lạ thường, thí dụ như giống voi, vân vân.

2· Các đồ khí dụng và vật liệu to quá cái toa xe hay là cái thước đo riêng của sở xe lửa, hoặc là nặng quá 5.000 cân.

Vàng, bạc, bằng nén hoặc bằng tiền, hoặc là đồ vàng bạc, những đồ mạ vàng bạc, bạch kim; các đồ nữ-trang, đồ thêu, đồ ren, ngọc thạch và các đồ mĩ-nghệ như đồ đồng, đồ chạm, tượng, tranh thuốc về mĩ-thuật.

Tòa án Trường-trị — *Giá đối.* — M. Đỗ-duy Trinh là thư-ký phủ Thống-sứ có mua của công-ty Vận-tải một cái xe cao su trả dần từng tháng. mới trả được mấy tháng đầu rồi đem chứa ngày tháng ở tỏ giao kèo và ở giấy biên lai là. ngày lại đề chực trả chậm lại. Tòa phạt Đỗ-duy Trinh 600 quan.

Án cấp thuốc. — Ng-duy Thanh làm cho hiệu Báo chế Montès phải phạt ba tháng tù về việc lấy cho hiệu ấy các thứ thuốc đáng giá 200 đồng nhưng cho ấu-treo vì số tiền thuốc ấy đã đền rồi.

Lừa đảo. — Cao-đình-Xuân là thầu khoán nhỏ phải phạt 2 tháng tù và 25 quan về tội nhận của một người Tây thầu khoán 200 đồng để mộ phu hộ rồi tiêu đi mà phu chẳng không mộ, lại bắt phải bồi số bạc ấy trả cho.

Ăn cắp sợi. — Ng-thị-Hai bị thua về việc ăn cắp sợi của một người ở phố Thuốc-bắc được thu vì xét không đủ chứng cớ.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người ốmh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3562

Tòa án Đại-hình — Hôm nay Tòa án Đại-hình xử những việc sau này :

Lưu thông giấy bạc giả. — Ngày tháng Avril 1923 tên Trần-bá-Truy tức Nho ngụ tại Lạc-viên ngoài thành phố Haiphong đến hàng một người dân bà là Vũ-thị-Uẩn cũng ở đấy mua hai gói thuốc lá, đưa trả cái gì 5 đồng lấy lại tiền lẻ. Hôm sau chồng người dân bà bán thuốc lá lấy cái giấy bạc lấy đến tự mua rượu thì thấy người bán rượu bảo là giấy giả thì không đem giữ để tiêu nữa.

Cách vài hôm sau, tên Truy lại đến mua hàng rồi đưa trả 1 người dân bà lấy cái bấy 5 đồng khác. Người bán hàng nghi liền đưa giấy bạc cho mấy người ở đấy xem đều bảo là giấy giả cả. Bấy giờ tên Truy giữ vội cái giấy bạc ấy rồi chạy trốn.

Cũng lại tháng ấy tên Ng-v-Hoan cũng ngụ ở Lục-viên đến hàng người dân bà ấy mua chè rồi đưa trả cái giấy 5 đồ g. Đến lúc người nhà đánh bạc hàng xem bảo giấy giả thì tên ấy đã đề bỏ chạy.

Những giấy bạc giả của hai tên đem thông dụng làm còn vụng lắm. khi bắt được thì tên Truy chối không nhận lẽ gì và tên Hoan thì khai là không được được không biết là giấy giả.

Tên Truy trước đã phải 2 ngày tù về tội đánh nhau. Còn tên Hoan trước chưa can án lần nào.

Tòa xét xong kết án phạt tên Truy và tên Hoan mỗi tên 5 năm tội đồ và 100 quan.

Đánh chết người. — Hôm 15 Août 1922, tên Trần-thị-Hòa là cai cu-ly ở nhà máy gạch Haiphong có nghi cho một người cu-ly làm ở đấy tên là Phạm-văn-Toàn ăn cắp, vì thế hai bên cãi nhau rồi đánh nhau, tên Trần-v-Mạnh cũng làm ở nhà máy ấy bênh chị là thị Hòa, cầm cái tạ chạy lại đánh một cái vào đầu người cu-ly ấy đau quá lăn ra đấy chết ngay lập tức, hiện có chứng trông thấy.

Bấy giờ hai chị em Thị-Hòa trốn mất mà đến lúc bắt được đem hỏi thì đều chối cả.

Những tên phạm trước chưa can án bao giờ.

Tòa xét xong kết án phạt tên Mạnh 7 năm tội đồ và tên Thị-Hòa 3 năm tù.

Việc này là việc cuối cùng vụ tòa án Đại-hình thứ hai năm 1923.

Vì nỡ lỗ rạo. — Tối thứ bảy trong khi một cuộc đua xe đạp ở trên vòng đề lấy giải vô địch ở Bắc-kỳ thì một người dự thi là M. Progin vì bánh xe nỗ lốp mà ngã một cái rất mạnh, bị thương ở đầu và ở vai, nằm thiếp đi mất mấy phút, nhưng xét ra cũng không nặng mấy.

Ngạch quan lại. — M. Vũ-ngọc-Lâm tri-châu hạng nhất vì nghỉ nay lại được bổ chức cũ tại tòa nhì phủ Thống-sứ.

M. Từ-nhiếp-hiếu tri-huyện hạng nhì tại huyện Ân-thi (Hưng-yên) nay phải đình chức.

M. Trịnh-xuân-Nham tri-huyện hạng ba tại Hải-dương nay đổi điền-thị (Hưng-yên) thay M. Từ-nhiếp-Hiếu.

M. Vũ-Đại tri-huyện hạng ba tại Thái - bình nay đổi đi Yên - hưng (Quảng-yên) thay M. Phạm-hữu-Thái lại về chức hộp tuyển tại tỉnh Quảng-yên.

Trường Cao-đẳng Pháp-chính. — Chiều hôm thứ bảy mới rồi trường Cao-đẳng Pháp-chính đã tới coog Các sinh-viên trúng tuyển cứ theo thứ tự mà đăng sau này :

Option droit :

MM. Lê sỹ Vỹ, Nguyễn-Đệ, Ngô-thúc-Địch được hạng bình thứ

MM Ưng-Ân, Trần ngọc-Thạch được hạng bình thứ.

MM. Đinh-Tâm, Nguyễn-duy-Ân.

Option finances :

MM. Lưu-Trương, Ng duy-Tuyển, Bùi-ngọc-Thọ được hạng bình thứ

MM. Lê-ngọc-Chiểu, Lương-minh-Trăng, Tạ-trung-Thứ.

Bản quán có lời mừng tất cả các ông trúng tuyển.

***

Trong các ông đỗ ở trường Cao-đẳng Pháp-chính năm nay có :

M. Nguyễn-Đệ là lãnh đỗ M. Nguyễn-Thiều, đỗ kỹ-sư Công-chánh ở Pháp mới về năm ngoái, và là lãnh-tụ quan-đốc-án sát Nguyễn-Liên ; M Ngô thúc-Địch, cử-nhân khoa thi Hương năm Mão lãnh làng cụ nguyên huấn-đạo Duy tiên ở làng La-khê, Hà-đông, lãnh tế M. Tín-xương phố hàng Giấy với M. Đinh-Tâm là lãnh làng M Tín-xương đến xuất sắc cả, vậy có lời mừng riêng ba ông.

N.

XIN HIẾN MỘT CÂU HAY

Thiên-hạ đến coi chiếu bóng tại rạp Palace tuần lễ này, nhiều người khen các phim đẹp lắm, hay lắm.

Phim FOLLE D'ÉTÉ là một phim rất đẹp của hiệu PARAMOUNT đem chiếu ở đàu thiên-hạ cũng hoan-nghênh, nay đem đến chiếu ở rạp PALACE Hà-nội ta, phòng ngồi cao ráo, lịch sự, lại thêm đẹp đẽ rực rỡ muôn phần. Vậy ai chưa đi coi, thì ta xin hiến một câu : Chớ nên bỏ cái dịp tốt này. Nên đến mà thưởng một cuộc vui rất thú ấy.

Tuần-lễ sau sẽ chiếu phim sử-ký JULES CÉSAR

Ngạch thừa-phái. — M. Vũ-xuân-Nghiêm, thừa-phái hạng tư ở Sơn-tây nay kiêm chức lục sự tại tòa án đệ nhất cấp huyện Bất-bạt (Sơn tây) thay M Ngô-v-Can về hưu-trí.

M. Ngô-gia-Cát, thừa-phái hạng nhì tại huyện Kim-sơn (Ninh bình) nay đổi đi huyện Hoành-bồ (Quảng-yên) và kiêm cả chức lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp huyện ấy thay M Trịch-v-Nhiêm.

Cuộc hát làm phúc. — Diễn vở tuồng *Si linh mộng tỉnh* » của quan huyện *Hoàng-hữu-Đôn* soạn. Đáng 8 giờ rưỡi tối hôm thứ bảy vừa rồi, khởi cuộc hát. có quan Đốc-lý làm chủ tọa, quan nguyên-soái Willotte, quan Thiếu Hà-đông, quan cai-trị thay mặt quan phó Toàn - quyền, quan phó công-sứ Bắc-ninh, quan *docteur Coppin*, văn, võ, và các đại-biểu báo-quán. Các ghế ngồi gần kín hết.

Lúc quan Đốc-lý đến, phường nhạc thổi bài quốc-ca chào, tiếp đến quan huyện Hoàng-hữu-Đôn ra diễn-thuyết bằng tiếng tây trước, rồi nói bằng tiếng ta sau. Bài ấy như sau này :

Thưa các ông, các bà,

Trước khi kéo màn, tôi xin cảm tạ các ông bà, đã có bảo-tâm về việc làm phúc, đến chứng-kiến cuộc diễn-kịch hôm nay và tôi xin cảm ơn các ông hội-viên hội Trí-hóa, nhất là ông K-lu, ông Đại và các ông Phán như là ông Cầu, ông Mão v. v. cùng vì việc nghĩa mà ra giúp cho chúng tôi.

Cuộc hát này gọi là chỉ-lương, nhưng chúng tôi chỉ mới cái-lương đôi chút về đường tinh-thần thì thôi, còn về đường tinh-thần thì chúng tôi chưa dám đề-động đến vội, chúng tôi chỉ muốn đem việc đương thời, hoặc sự-tích nước nhà ra mà diễn thì tưởng cũng hợp-thời đôi chút, còn hơn là đem các chuyện nhà Tống, nhà Đường, là chuyện của người mà diễn hoài, thì sợ các ngài chẳng có ngày chán, mà cuộc hát này chúng tôi chỉ muốn bắt những câu thanh-tao êm-ái, để các ngài nghe rõ ràng, như không phải là cuộc đến vỗ tàu, hay mỗ mẳng tàu ra sân khấu, để cho đẹp mắt vài giờ, thì vô-vị quá.

Có như ý ông Phạm-Quỳnh thì học-đường bảo-quản, diễn-thuyết là ba cái lợi-khí của văn-minh, thì diễn-kịch cũng có lẽ cho vào lợi khí thứ tư được.

Nếu biết chỉ-bảo lại việc diễn-kịch đem những việc có nghĩa-lý tư tưởng ra trước sân khấu mà phô bày cho công-chúng biết thì khi chẳng cảm hóa lòng người chẳng làm ích ?

Cuộc hát hôm nay không phải vì cái mục-đích cái cách diễn-kịch mà chúng tôi đâm-nhận lấy đâu, cái mục-đích hôm nay ai cũng là đã biết rồi, chúng tôi đã nhờ các ông các bà rộng lòng mà cũng vào việc làm phúc để giúp cho các phòng thí-nghiệm Pasteur là hộc danh-nhân của Đại Pháp để làm một đời mà vì việc nghĩa mà giúp nước giống đời, nếu ngày nay thiên-hạ đều hoan-nghênh cả, thật là vẻ vang cho nước Đại-Pháp, có được một người danh-tiếng như thế chúng tôi đã tâm cảm-phục mà cũng nên lấy đó mà làm gương.

Vậy thì cuộc hát hôm nay vì việc công-ích mà chúng tôi soạn rất là vội vàng, chỉ độ một tháng mà thôi, nên hôm nay đem ra diễn chúng tôi có điều gì sơ suất, hoặc hát-xướng không được tinh-tường, thì xin các ông các bà cũng lượng thứ cho, sau này chúng tôi mới dám học-đạo mà khỏi xuống việc hát.

Bộ mấy tháng trước các sinh-viên trường Cao-đẳng, có đi kiếm cái lương tại phố hàng Quạt, thì nhiều các ông các bà cũng cho tiền, mà chúng tôi cũng biết đồng-tình như thế, thật là đáng khen lắm, hôm nay chúng tôi cũng có ý muốn là cho một cuộc hát như thế, nhưng vì không để ngày giờ luyện tập, thì xin đến ký khán, nhưng mà ý chúng tôi cũng muốn lối hát giọng hát xẩu thì nên theo xẩu ấy thì để hiểu hơn, mà thì xem ở xẩu mình, cũng có những giọng hát rất hay, rất vẻ von êm-ái, như là lối ngâm *chinh phụ*, ngâm *cung-oán*, hễ *sa mạc*, hễ *Kiều*, những lối đơn khuya thanh vắng, ai nghe mà chẳng khỏi não nùng, động lòng thương mến.

Vậy cho nên trong về tuồng tối hôm nay, chúng tôi có đem ra những lối ngâm ấy ra ngâm, để các ông các bà thử nghe xem có được êm, thì sau này chúng tôi sẽ theo thế mà cải lương việc hát.

Lối hát cải lương Saigon độ nọ, anh em Nam-kỳ nước mình, cũng có đăng lối ngâm ấy, nhưng ngâm theo giọng Saigon, trả không tới nỗi nỗ học, cũng có thể ngâm được, đây tôi xin ngâm thử mấy câu để các ông các bà nghe qua, có được thì sau này chúng tôi sẽ thể theo lối ấy :

Ngâm Saigon :

Thương ta ơi, là kẻ bất trung.
Một nhẽ còn đăng trong vòng trần ai.
Thân ôi ! hai chữ nắc nỉ,
Ngẫm mình, tai nạn, sầu dài xiết bao.

Hôm nay chúng tôi cũng muốn theo lối như thế, nhưng sợ các ông các bà không biết có hiểu đồng tình cho không, nếu chẳng tôi chưa dám vội thử.

Chỉ ý chúng tôi trong cuộc hát này, là muốn nhờ các ông có cái-lương lại đồng giúp các nơi. Song cũng có ông bắt kỳ phải bậc việc và cũng có ông sợ ra hát, thì công-cử ông nghị Lịch, cho nên chưa dám quả-quyết như bạn Đại-pl ấp nhiều người có chức phận cũng ra trước sân khấu, nếu mà làm nay các ông các bà có rộng lượng chẳng nghỉ luận cho chúng tôi là việc hát nhảm, mà cũng tôi mới dám quả-quyết ra trước sân khấu.

Hôm nay vì thiếu vai ông giúp, cho nên chúng tôi hát các đề phải nhờ đến vài ba người bạn hát, việc đó là việc hát thêm, xin các ông các bà lượng cho. Đây tôi xin ngâm thử lối cải cũ mới xem :

Mến phố quí rỡ lăng xa mã,
Bà vinh hoa, lên gã công khanh.
Giác nam-kha khéo bất bình,
Bừng con mắt dậy thấy mình tay không.

Lối ngâm của tôi mình như thế, tưởng cũng để nghe.

Đó hay là để cũng là một cuộc mua vui, một sự thí nghiệm. Thưa các ông các bà, nếu các ngài cho là được, đều sẽ lần lượt người, cũng là những giọng véo von của nước nhà, không nên nhiễm thói bỏ cũ, theo sau này chúng tôi sẽ vui lòng mà cải-lương hơn nữa.

Trước khi kéo màn, tôi xin nhắc lại đây các ngài rằng :

Tơ về ta lắm sợ ta,
Dù trong đã đục sợ nhà còn hơn.

Quan huyện Đôn nói xong, cả tọa vỗ tay.

Các vai tuồng là những ông sau này, đều có chức-phận cả :

M. Mẫu đông Nghĩa-hợp.
M Kiều đông Bằng-tâm, vai chính khó nhất và có công nhất.
M Đức đông vai bán quán.
M. Cầu đông công-tử-hột.
M. Riện đông Trần-nghiên.
Mlle Diệp đông Mai-nương.
— Tố đông Thiện-nương.
— Lan đông Kiều-nương.

Hội Trí-hóa giúp việc âm - nhạc, chúng lấy tiền, có M. Đại chủ-trương.

Các ông đông các vai cũng vì việc từ-thiện mà giúp không cả.

Âm-nhạc và các vai tuồng phần nhiều đều đáng khen cả. — Giọng hát và đáng bộ cử chỉ y như thật cả.

Luyện tập trong một tháng mà hát được như thế, thật là đáng mừng cho các ông. — Ai ai cũng vui lòng cả.

Các ông và các cô thật rất có công phu, để làm cho các ông các bà đi xem không phải hối-hận. — Cuộc hát Xiêm cũng ngoạn mục lắm. — Hội Trí-hóa đắc thắng lần này to.

Các quan quyền tiền cũng nhiều mà bán vé cũng nhiều lắm, người đi xem đông lắm.

Các ông tổ-chức ra việc to-tát này mà được thế, thật đáng khen lắm.

H.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC
KIỂU PHÁP
Máy kỹ-mã thượng-hạng
Mặt đồ kim có chất điện-quang
BẢO-HÀNH 6 NĂM
Giá..... 5 $-00
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2008

Savon Cadum
Để rửa mặt và tắm.

Savon thường làm hoặc nhiều muối, hoặc dầu-mỡ không được trong sạch cũng nhiều mùi đặc khắc làm cho nước da mất sự mịnh của nó.

Muốn biết savon tốt hay là xấu thì lấy chốc lời mà thử nó. Nếu nó chắc cũng làm chốc lưới nồng, thì savon đó làm nhiều mồi, chốc nó phai làm dây nước da.

Savon Cadum bảo chế một cách kỹ lưỡng và trong sạch; chẳng những là nó làm cho nước da trở nên mịnh, mà lại làm cho lỗ chơn lông được khoẻn khoắc.

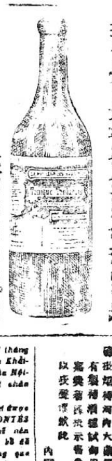
Trong mình ta đều có lỗ theo chơn lông, nếu những lỗ ấy bị buội-bẩm bịch lại, thì nó mọc ra ra, nên cùng mình.

Bột và nước Savon Cadum thấm vào chơn lông, rửa đồ nhơ-nhớp mà làm cho cái da cuả ta được khoẻn khoắc và mình luôn luôn.

Dùng Savon Cadum lấy làm lịch kém, gì người ta dùng nó không hề chốc nào, mà lại lấu bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là hai quang.

Rượu bổ-dào
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự nhiên in ra đây, chớ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình là, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tân Mật-mật phụng lời chỉ-dụ rằng :

Chiếu nay đặt được phòng cấp MONTÈS gọi đông, sẽ chế nên một thứ rượu bổ để tăng ngự dụng quan rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lựu phẩm thị giới cho qui được phong chế-tông để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

欽	嘉	有	往	櫻					
此	疾	製	取	龍					
聖	者	補	神	三					
諭	氏	積	周	爭					
欽	收	經	內	豆					
此	試	久	月						
內	每	御	劑	施					
閣	食	用	服	七					
諸	服	康	食	日					
臣	即	益	肉						
知	覺	氣	主	服					
悉	奮	血	能	間					

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin báo đăng mua báo, khi đổi chỗ ở, nước bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quán báo, chứa lại thế nào thì biên rõ rằng cho đầy, và gửi theo hai hào (0$ 20) bằng tem cũng được) để chi tiền giấy quán cháo.

Để xi không gửi tiền theo thì sẽ đi nguyên thư để hoặc chối trở không lời.

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán !

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả ; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques* STANDARD », Julien & Fortin, 8, đường Gia-Long, Hanoi.

Hàng mới — Giá cực rẻ !

Bản hiệu vừa nhận được nhiều thứ xanh, tailie, cachemire, kim ngân đoàn dụ Mông-tụ cùng nhiều thứ vóc nhiều thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thử giá tiền mới lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ taffetas noirs complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều mùi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo
NAM-THỊNH, Tailleur
SOIERIES NOUVEAUTÉS
6, Rue des Cantonnais, Hanoi

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mọi cái 1$00

Thực các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay cần bán-hiệu vì giá bạc cao 8 quan nên chẳng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không hết thời xin biếu cái kính giọng Phap có hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chân cẩn thấy giờ		giá trước	5$ 40	nay 4$ 40
—	id	có kim ly	— 6 00	— 5 00
—	id	kim thép và kim vàng	— 6 80	— 5 80
—	id	vuông thực xinh	— 6 80	— 4 80

Đề các quý khách chiếu cố cho 2 cái mà không bớt giá, chiếu giá trước) thời xin kính tặng cái kính giọng vàng đôi mồi và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền được nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang, HANOI

華 PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
發八廿牌門街蓆行內利寶華

Chúng tôi kính-trình các quý khách hiết rằng nay chúng tôi mới có sang : 1° Một hộp đồ ngà rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu hút thuốc lá, dao, vân vân.

2° Một hộp nhiều kính đủ cả 8 thứ mắt, một trắng, một vàng, một mắt đi dây, vân vân. Lại có cả chiếc kính giọng bằng vàng tây, giọng hạc vàng, giọng đồi mồi, vân vân ; quí nhân đến hỏi mua những chiếc kính này thì hợp pháp vệ sinh lắm lắm.

3° Một hộp đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ bọc nhung, đồng hồ bàn thước, đồng-hồ chân-chim, vân vân.

4° Một hộp nhựn sứ đồ sứ, lọ sứ, bát sứ, bộ sứ đủ thấy-tiêu nay là hãy cảnh sứng được và tốt hình vẽ vân vân.

5° Một hộp đồ mỹ thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kỳ năm sẽ trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Cần cần đồ nữ trang, chân bầu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chẳng cứ gì khách chúng đi cường cũ rồi.

Cần-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 28. Hanoi.

Tiền trợ cấp cho những nhà bị hại tại Bắn-yên-nhân. — Quan Thống-sứ đã ký nghị-định giao cho quan công-sứ Pergier tỉnh Hưng-yên tám trăm đồng để cấp cho các dân Bắn-yên-nhân bị hại về trận bão đêm 7 Juin 1923.

Thi thư ký vào sở Vô-tuyến. — Sáng hôm nay đã thi thư ký tập sự vào ngạch vô tuyến tại trường Bảo-hộ. Thí sinh được hơn trăm người. Bài ám-tả như sau này :

Une fête au village.

Dès l'aurore, le tam-tam résonne bruyamment. En face de la maison commune, des orflammes éloquent tyvessement au vent. A l'intérieur les dorures brillent sous la clarté des bougies et des lampes. On respire le parfum agréable de l'encens et des fleurs.

On organise d'abord une procession; les garçons et les jeunes filles désignés pour porter les divers objets de culte s'avancent, vêtus de robes rouges ou jaunes, le corps enguirlandé de rubans de couleur. Au son du tam tam du tambour et des instruments de musique le cortège défile lentement à travers le village, on fait le tour et revient à la maison commune. Le premier notable en costume de cérémonie, fait les sacrifices au génie tutélaire du Pays, un festin est servi en plein air suivi de réjouissances variées. Ici des hommes spécialement exercés s'agacent deux à deux une lutte corps à corps. Là, la foule se presse autour des combats de coqs ou de rossignols. Dans un coin de la cour, des joueurs d'échecs sont accroupis au milieu d'un cercle de curieux. Sous un abri, quelques acteurs jouent la comédie.

Cải chính. — Trong số báo trước đăng tên các cô nữ-học-sinh đỗ bằng Sơ học tốt-nghiệp thì có cô Nguyễn thị-Tần là cháu M. Lê-ngọc-Giản được trúng tuyển, nhưng đăng lầm là Nguyễn-thị-Tá, vậy nay cải chính lại cho đúng.

Đấu giá làm đường. — Chiều thứ bảy, hồi 4 giờ tại sở Lục-lộ đã đấu giá làm một cái cầu xi-măng dài 57 m 50 ở trên sông Uông bí và một rộng thêm đường tại Quảng-yên.

M. Thanh bổ tổng 7/. được tạm thâu.

Đám bạc ở hàng Nón. — Đêm 21 vừa rồi, sở Mật-thám có bắt được một đám bạc ở nhà Ba-Vân số 28 phố hàng Nón, cả thảy vừa một tá cả lẫn già về sở.

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam
Bán tại nhà in bản quán
Giá mỗi quyển . . . 0$80
Tiền cước mỗi quyển . 0, 12
Ai ở xa xin viết thư để cho ông Vũ-xuân-Thành
61 - 63. Rue du Coton, Hanoi.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Ình sinh lụy. — Cô khán-dầm Lê thị-Mai 33 tuổi, nhà ở phố Đường-cát số 16 kiện người tỉnh-nhân là cậu Lê-khắc-Nham 42 tuổi, làm nghề thợ tiện, nỡ xếp mặt dập liều vài hoa cho đến nỗi có thương tích.

Hội nhạc. Có mấy ông cổ-động lập hội nhạc (fanfare) thì xem ra nhiều người tán-thành lắm, nghe đâu có một ông nhiệt tâm hứa giúp hội một nghìn bạc ở thành phố ta mở một hội nhạc như thế cũng là việc hay, ta nên tán-thành và mong cho hội chóng thành lập.

Cải chính. — Trong danh sách các sĩ tử trúng bằng Sơ-học tốt-nghiệp, trường Haiphong, đăng ở số báo vừa rồi có nhầm tên cậu Phạm-thành-Khôi và Lê-văn-Thực là Phạm-thanh-Khải và Lê-văn-Thức. Vậy nay cải-chính lại cho đúng.

VIỆT-TRÌ

Không có thể tây thân. — Lê-v-Thái, 48 tuổi làm ruộng, quán tại làng Tuân-lộ phó Vĩnh-tường và Nguyễn-v-Chang, 23 tuổi, không nghề nghiệp ở làng Sơn đông, huyện Lập-thạch, tỉnh Vĩnh-yên, đến không có thẻ tây thân năm 1922 đã phải bắt giải cả đến tòa án Hà Phú-thọ hôm 23 tây

NAM-ĐỊNH

Cải chính. — Trong danh sách cử-tử tú-g-tài bằng Sơ-học tốt-nghiệp ở Nam-định vừa rồi thì ở Ninh-yên có 29 cậu và một cô từng thi, được 9 cậu đỗ là những cậu này : Ng-q Hồ, Ng-duy Ty, Ng hữu-G ới, Pann-v Hoành Ng-v-Năm, Lê mạnh-Mạc, Ng-v-Chất, Phạm-q-Vinh, Đỗ-mạnh-Nhạ.

Vậy có lời mừng các ông giáo và các cậu.

PHÚ-LÝ

Giới tốc ở hạt Bình-lục. — Việc này xảy ra đã có thuật đăng trong số ngày 19 Juin 1923 nay xét ra thì tỉnh cảnh dân quê rất là khốn khổ, nhà đỗ kể hơn 50 nóc, tàn thóc đỗ đạc thiệt hại chẳng còn gì, mấy trăm con người đang ăn yên ổ tỉnh, bỗng không mà phải điều bái lưu ly, thảm ăn chẳng có, chỗ nằm thì không, tiếng khóc đất kêu gọi đối với cảnh tượng tàn phá tan hoang, thực đã thảm nhân thảm mục. Dân ta mới rồi phải cái nạn bão nước, lúa má hoa màu đã thiệt quá nửa, nay lại gặp cái thiên-tai bất-trắc, của đồng-quyến của nhà, bỗng hóa ra một số dân thất-nghiệp, ngồi đường đứng chợ, kẻ nhịn đói người bị thương; tưởng các nhà có hằng sản hằng tâm, kể là người nhiều, tom góp giúp cho mấy trăm kẻ cơ g đâu vỏ đạc. Cái công đức cấp tai cứu nạn, còn tô tượng đức chuông, làm cầu xây quán nào bằng!

Nhiều điều học lấy gia-giương người trong một nước là tương nhau cùng. Các nhà từ thiện nghĩ sao!

C.

Cải chính. — Về mục sĩ tín thời sự Phó-lý ra số báo thứ sáu 22 Juin. Bà Lê-sĩ Cư là nội-nhân ông Lê-sĩ-Cư, người sắp chữ sắp tầm ra Lê-sĩ-Tư, vậy nay cải chính lại cho đúng.

Cuộc Đấu-xảo Mỹ-nghệ

Hội Khai-trí-Tiến-đức định cuộc Đấu-xảo Mỹ-nghệ của hội tổ-chức ra, bắt đầu từ ngày 1er Novembre 1923

Các đơn xin dự cuộc Đấu-xảo thì nhận từ nay cho đến 30 Septembre 1923 thì thôi.

Còn các đồ Đấu-xảo sẽ nhận tại nhà hội-quán ở phố hàng Trống từ ngày 20 đến ngày 25 Octobre 1923.

Ai có đơn dự cuộc Đấu-xảo thì muốn hỏi điều gì về việc ấy thì viết thư cho ông Trưởng ban Mỹ-nghệ là Monsieur HIÉROLTZ, Directeur de l'École des Arts appliqués à Hanoi

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP
CỦA
NGUYỄN-NGỌC-QUẾ
soạn
Giá 0$80 một quyển
Tiền cước gửi recommandé 0$11
Bán tại Bản-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

山 KHƯƠNG-SƠN 姜
Chủ nhân : PHẠM-BÍNH-ĐIỂM
Hanoi, n° 29. *Rue de la Soie*, Tonkin

Bản-hiệu bán tạp hóa, có xưởng đột ở làng Khương-trung Hà-đông, đột các thứ màn rộng khổ, các thứ vải, và khăn-mặt v. v.... bán buôn và bán lẻ.

Các qui-khách ở xa có cần dùng nên viết thư về, bản-hiệu sẽ xin hoan-nghênh tử-tế. Có gửi hàng theo lối lĩnh-hóa giao-ngân (contre remboursement).

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thọ độ nghỉ đăng Bắc-đẩu hội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Al-cập) Rusk.
Ngoại khoa, bộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 8 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÂN-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32, giáp nối số 236
2015

祥和裕·
YU-WO-TSEONG
Grand magasin de soieries Chinoises et Annamites
VENTE EN GROS
68, *Rue des Cantonnais*, 68
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 256
Bản-hiệu xin tin cho hàng Tàu và hàng Ta : hàng nào hàng, không xác là và không gửi kiểu mẫu đi xin vậy.
Hàng Tàu và nước sơn Trung-hoa làm ra, cho nên qui khách mua được giá rất rẻ hơn các hiệu khác, vì ta biết đó con phải buôn lại của bản-hiệu ; nếu qui khách mua của bản-hiệu, thật là buôn tại gốc, bán tại ngọn. Vậy xin các qui-khách chiếu-cố mới biết hàng tốt, giá rẻ.
MUỐN ĐƯỢC : Các thứ hàng chắc tốt thuộc những a xin gửi mẫu lại, bản-hiệu sẽ gửi giá rất rẻ.
Nay cáo-bạch
YU-WO-TSEONG
2016

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi sẽ mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày để có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

AI MUỐN DÙNG ĐIỆN ĐỂ THẮP ĐÈN TRONG NGÀY HỘI 14 JUILLET 1923

Hiện nay các công-sở đã lấy nhiều đèn để thắp trong ngày hội 14 Juillet, vậy công-ty có lời kính cáo để các nhà mua điện biết rằng nhà nào muốn lấy điện thì phải nói trước, hạn đến ngày 10 Juillet là cùng, sau ngày ấy công-ty không nhận nữa.

Nhà nào muốn dùng thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ cho công-ty biết.

MUỐN BÁN

Một cái xe độc-mã cao-su bánh gỗ thực đẹp dàng sau có ghế cho bồi ngựa ngồi
Xe và cương còn mới nguyên

GIÁ HẠ

Lại hỏi : 7, Bd Bobillot, Hanoi
2009

興同榮

Kính trình để các quí khách biết cho rằng: bản-hiệu chúng tôi vốn chuyên cần về nghề kim-khâu này, đã ngoài mười mươi năm nay, nghề làm cũng ngày càng tinh xảo thêm ra, lại chịu cái chế các kiểu vòng, nhẫn, hoa-tai, khuy-áo, dây đeo cổ, quả-tim, vèo rèo, trông rất là thanh nhã, theo hợp thời thế, các quí khách tiện dùng, nhân dịp sắp ngày tết Cả đem bơi, bắc-biện mới mượn được mấy tay thợ rất khéo ở Hongkong sang và mới có sang các thứ mặt kim-cương, chân chân, ngọc-khách ngọc lựu, kim sa, bi-phích san-hô, mã-não, và một ngũ sắc vân nữa; đủ cả các thứ, và mới có sang nhiều kiểu vòng, nhẫn mới chế ra, trông rất là ngộn mọc

Xin mời các quí-khách qua bộ lại xem, đã mua hay không, bản hiệu lúc nào cũng có người để thừa tiếp các quí-khách, rất là trọng-thể.

LƯƠNG-THONG-KING
Bijoutier
61, Rue de la Soie 61, (Tonkin, HANOI

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Hiệu Gó-da cũ ở phố Tràng-tiền, Hanoi

Từ mồng một đến mồng mười tháng bảy Tây sau

CÓ BÁN CHIỀU KHÁCH CÁC HÀNG-HÓA SAU NÀY:

Đồ vàng bạc — Nước hoa — Quần áo lót mình
Đồ thể-thao — Các thứ bát đĩa, xoong chảo, cốc
Các thứ khăn — Đồ hàng sắt
Các thứ bàn chải — Các hóa-chất vệ-sinh
Thuốc-lào và thuốc-lá của Công-ti Pháp

Riêng ở giá thực-phẩm

Có bán rượu bột và rượu sâm-banh, giá không hiệu nào rẻ bằng

Xin xem giấy khai giá hàng, cùng chỗ bầy hàng

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và rất quí để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế **MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.**

Bệnh hen

Dùng thuốc hút và thuốc nột trị chứng nó và chứng xuất **ESPIC**
$2.25 một hộp. Bán tại tất cả các hàng Bào chế và tại phố Si Lazare, số 27, Paris
Nên nhận cho kỹ J. ESPIC ở trên đầu hộp.

Bệnh huyết suy đâu cũng thấy

Ta phải giữ chớ để cho mắc phải bệnh huyết-suy. Bệnh huyết-suy là một bệnh rất nhiều. Bệnh ấy đâu cũng vào được, hình như cửa nào nó cũng ẩn ra mà vào, nhà nào cũng thấy có nó vậy.

Con trai, con gái đương tuổi lớn lên, hay mắc phải bệnh ấy lắm. Trẻ đến cái thời-kỳ khó-khăn ấy, mà đa xanh người yếu, trong mình mệt nhọc, ăn không được, mà sắc không vui.... ấy là lúc đã gần đến lúc huyết suy.

Vậy lúc ấy nên dùng thuốc Pilules Pink, thuốc ấy đâu cũng có. Bệnh huyết-suy đâu cũng có, thì thuốc Pilules Pink nay chẳng đâu là không thấy. Mà thuốc Pilules Pink là một thứ thuốc trị bệnh huyết-suy rất mạnh. Ba mươi năm giời nay thuốc ấy đã cứu được biết bao người vì bệnh huyết-suy mà trở nên lụy-nhược.

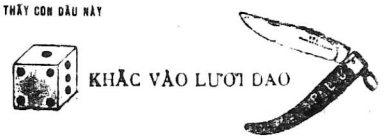
Thuốc Pilules Pink bổ huyết gân, làm cho ngon miệng, dễ tiêu. Thực là một thứ thuốc bổ rất hiệu-nghiệm.

Thuốc Pilules Pink, hàng bào-chế nào cũng có bán cả.

Ai Bắc-Cồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

CÓ THẤY CON DAO NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie LYON

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị thuốc hiệu không có pha chế nhiều món
Mỗi hoàn 0,50 (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GẦN-CỐT

THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue de Pont-de-la-Mère, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LẠM —

Cũng có bán tại: Hanoi, Ed. CHASSAGNE, Pharm.-Biologiste, L. BOUDET-DUMAS, Pharm., và các hiệu bào-chế khác.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Các vị độc-giả có viết thư hỏi chúng tôi về cái giá-trị và cách dùng thuốc Dragées Rabuteau thế nào, vì ngài đã nhờ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) ấy mà khỏi được bệnh bạo-tiu tinh thần, mèu mỡ xốc khỏe, mà đã chuyển thành ra bệnh đau độ đầy và đau gần cốt.

Vậy xin kể ra sau này: Thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) ấy bào chế có chất cốt là một chất rất bổ về đường khí huyết, lại có khí đạm-tam (kodé) để lọc cho huyết được trong sạch mà làm cho tiêu tán những bọn hầu ra người hết. Người ta thường thấy phần nhiều người bị bệnh hư huyết, xanh-xao và yếu đuối, đau mắt, đau cuống họng, có những mụn mọc nhỏ nhỏ lên ở mặt. Đến bà con gái thì nguyệt kỳ không đều, thường hay sinh ra đau bụng.

Muốn cho khỏi hết, cốt bệnh ấy thì nên dùng đủ vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) là một thứ thuốc kinh-nghiệm đã lâu, lại là một thứ thuốc có danh-tiếng hơn cả.

Ở các hàng bào chế lớn đều có bán cả. 2066

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, PHỐ HÀNG TRỐNG HANOI

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Có thường ngâm nước đá sẵn
Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU:
Ở tỉnh Haiphong là ông **Denis Frères**
Ở tỉnh Yunnan là ông **Hoak-Guime-Seng**

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.
Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110. 2055

Các bệnh sổng, thổ, chuột rút, đau dạ dầy, vân vân... dùng thuốc:

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.
Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán: 0$85

Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gó-da và hồ Hoàn-kiếm trông sang

CHANSON & THIBAULT

58, RUE PAUL BERT, HANOI

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có **cho thuê** cả máy hát và các thứ dĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mỹ « ÉMAILLINE » để lau dĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo*

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-điệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ (khảo xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-tả, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-BỬU-MỤC dịch thuật

Mạnh-lệ-quân vương-phi nói xong ứa nước mắt khóc. Hai bà thái-phi đều nói:

— *Mạnh-lệ-quân* vương-phi ơi! người ta sinh chẳng thường con, vương-phi thật vì việc nước mà giết con *Phi-giao*. Một tờ chiếu thư ấy tay vương-phi thảo ra, đã giải được bao nhiêu nỗi trầm-oan cho thiên-hạ.

Hùng-hậu cũng khóc mà nói với *Mạnh-lệ-quân* vương phi rằng:

— Thân-mẫu ơi! cái ơn sâu của thân-mẫu đối với con, kiếp này con chưa trả xong, còn mong kết cỏ ngậm vòng kiếp sau.

Mạnh-lệ-quân vương-phi lại đến từ biệt *Vệ đũng nga* vương-phi. *Vệ-đũng-nga* vương-phi nói:

— Vương phi thật là hoàn-phúc! ngày nay được nhẹ bước tiêu-dao. Đến như vợ chồng tôi, số-phận long-đong, hãy còn nặng nợ. Trưởng-tử tôi ở *Cao-lỵ*, chưa biết bao giờ được về. Con đến tôi thì chỉ đêm ngày khóc thương nàng *Hang-ngọc thanh*. Ngày nay dẫu không phải gươm cầm như xưa, nhưng ăn chẳng ngon, ngủ chẳng yên, lòng này vẫn ngẩn-ngang trăm mối. Vương-phi ơi! Vương-phi còn được về thăm hai thân, chứ vợ chồng tôi đây thì hai thân quá-cố rồi mà chưa hề được về thăm phần-mộ lần nào vậy.

Mạnh-lệ-quân vương-phi khuyên-giải mà rằng:

— Vương-phi ơi! tôi thiết tưởng cái cảnh-ngộ của vợ chồng tôi lại khổ-não hơn vương-phi nhiều. Có phải vợ chồng tôi thảm sự an-nhàn để "ác mình, mặt mũi nào dám đứng ở trong triều-đường cho thêm nhục. Ơn vua nợ nước, báo-đền đành để đàn con. Còn như vợ chồng vương-phi ngày nay thì nên hết sức phù-tá thánh-triều, để trừ cho tiệt những dư-đảng *Mã-thuận* cùng *Đô-man hưng-phục*. *Đinh-quốc* cũng là tay vũ-dũng, ta nên mau mau đem quân tiễn-trừ. Bao giờ việc nước được yên thì tự khắc việc nhà cũng sẽ được hoàn-hảo. Thế mới biết cảnh ngộ mỗi người một khác. vương-phi chớ nên quá nghĩ làm chi.

Người nhà bày tiệc, hai vương-phi cùng ngồi nâng rượu. *Lương-cầm hồ* phu nhân cũng đứng hầu một bên. Khi nâng rượu xong, *Mạnh-lệ-quân* vương-phi cáo từ về phủ phò-mã.

Lại nói chuyện phò mã *Triệu-cầu* nói với *Hoàng-phủ thiêu hoa* và *Mạnh-lệ-quân* vương-phi rằng:

— Từ đây về *Vân-nam*, đường-sá xa-xôi, kể hàng muôn dặm, thân-mẫu đi một mình làm sao cho tiện, âu là để con xin cáo, rồi theo thân-mẫu cùng đi. Còn một việc này, con muốn nói để hai thân biết. Số là quan trưởng-sử ở *Hán-vương phủ* tên gọi *Cao-bí*, có một người con gái, tính nết thuần hòa, năm nay 19 tuổi. Nếu hỏi cho làm-de *Triệu-lân* lấy làm vợ thì thật xứng đôi. Đã nhiều lần con tỏ ý với *Cao-bí* thì *Cao-bí* cũng bằng lòng. Chẳng hay hai thân nghĩ thế nào?

Hoàng-phủ thiêu-hoa nghe nói, lâm-nhâm gật đầu. *Mạnh-lệ-quân* vương phi cười mà bảo hai phu-nhân (*Tố-đình-tuyết* và *Lưu yến-ngọc*) rằng:

— Việc hôn giá của các con, ấy ý hai phu-nhân đó, thế nào tôi cũng bằng lòng. Cứ như ý tôi thì bất-cứ giàu-nghèo, qui-hồ được tính-nết hiền-hòa. Về lại con nhà thế-phiệt, tức là đẹp duyên phải lứa vậy.

Hai phu-nhân đồng-thanh mà đáp rằng:

— Việc ấy hai chúng tôi không dám quyết-định, vì chúng tôi chưa được rõ lai-lịch nhà quan-trưởng-sử *Cao-bí* thế nào. Nhưng nay phò-mã *Triệu-cầu* đã nói thì tất cũng là chỗ đẹp duyên phải lứa.

Hoàng-phủ thiêu-hoa gật đầu khen phải, rồi lại bảo phò-mã *Triệu-cầu* rằng:

— Con bất tất phải theo thân-mẫu con cùng đi, vì công việc trong triều ngày nay phiền nhiễu trông cậy ở tay con đó. Thân-mẫu con vốn để quen sự phong trần lao-lực. Vả lại có cứu-phụ con (tức *Mạnh-gia-linh*) đi cùng thuyền thì dẫu đường xa-xôi, cũng chẳng lấy chi làm lo ngại. Người ta ở đời, muốn việc chẳng qua số mệnh, can chi nghĩ sự đường trường.

Hoàng-phủ thiêu-hoa lại bảo *Mạnh-lệ-quân* vương-phi rằng:

— Ngày nay phu-nhân về thăm hai thân, xin thay lời *Hoàng-phủ thiêu-hoa* này mà giải-tỏ tấm lòng kính-mến. Đợi trong một vài năm nữa, tôi cũng cố xin cáo-thoái để về thăm nhạc-gia.

Hoàng-phủ thiêu-hoa nói xong *Mạnh-lệ-quân* vương-phi lại ứa nước mắt khóc mà đáp rằng:

— Phu-quân ơi! tôi đã hiểu rồi! Đợi khi chỉ-nguyện được hoàn-toàn, bấy giờ phu-nhân sẽ trở về điện-lỵ.

Mạnh lệ-quân vương-phi lại bảo hai phu-nhân rằng:

— Hai phu nhân ơi! tôi về *Vân-nam* chuyến này, còn lâu mới lại tới đây, có lẽ tôi phụng-dưỡng hai thân tôi cho trọn thiên-niên vậy. Tôi nghĩ đến việc con *Phi-giao* lúc nào, lại càng thêm đau-đớn. Không biết oan-nghiệt vì đâu, hay là tại thuở xưa tôi cưỡng lời cha mẹ, tham quyền cố-vị trong mấy năm trời, cho nên báo ứng không sai mà bỗng sinh ra đứa con yêu quái ấy! Hai phu-nhân ơi! thái hậu vốn là tay nữ-trang, mà thanh kiếm long-toàn kia còn không nỡ chém con *Phi-giao*, ai ngờ *Mạnh-lệ-quân* này đối với con lại dứt tình được đến như thế! Trời ơi! gặp cái địa-vị tiến thoái lưỡng nan ấy thật đã như dao cắt trong lòng. Bây giờ tôi chỉ xin về phụng-dưỡng hai thân, để chuộc lại cái tội lỗi cũ tôi về trước. Còn việc nhà việc nước, từ nay trông cậy ở hai phu-nhân. Thôi thì nghĩa nặng ơn sâu, đành để kiếp sau báo đáp.

Mạnh-lệ-quân vương-phi nói đến đây thì đứng dậy khép áo sụp lạy, khiến cho hai phu-nhân đều luống-cuống kinh-hoảng.

Hai phu-nhân vội-vàng đỡ dậy, rồi cũng qui xuống, khóc mà thưa rằng:

— Vương phi ơi! Cái nỗi khổ-tâm của vương phi, chúng tôi đều đã biết cả. Chúng tôi xin vâng lời dạy-bảo, không bao giờ dám phụ lòng vương-phi. Chỉ hiềm vì nỗi cách nhau trong hẳy nhiêu lâu, ngày nay mới được sum họp một nhà, ai ngờ lại bỗng xui nên ly-biệt.

Mạnh-lệ-quân vương phi lại đỡ hai phu-nhân dậy mà bảo rằng:

— Hai phu-nhân ơi! tấm lòng quí mến, xa cũng như gần, ngày xuân ta hãy còn dài, chắc lại sẽ được càng nhau gặp-gỡ vậy.

Mạnh-lệ-quân vương-phi cùng hai phu-nhân đều nức-nở khóc hoài. *Gia-tường* công chúa đất con gái là *Trần khanh* cũng chạy đến trước mặt để tìm lời khuyên giải.

(Còn nữa).

Cerche Chassagne — Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn — Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)